

Практика формування скарги до ЄСПЛ за допомогою ШІ

Автор: Берназюк Ян

Організація: Верховний Суд

Видання: Конституціоналіст · 2026

Дата публікації: 2026-04-13

Постійна адреса: <https://constitutionalist.com.ua/praktyka-formuvannia-skarhy-do-iespl-za-dopomohoiu-shi/>

Відомості про матеріал

Національна школа суддів України

Рада Європи

Науково-практичний Хаб «Верховенство права»

Тренінг: Застосування штучного інтелекту у суддівській діяльності

6 березня 2026 року

Ян БЕРНАЗЮК,

суддя Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду,

доктор юридичних наук, професор

Зміст

- 1 Конституційні засади звернення до ЄСПЛ
- 2 Питання потенційного конфлікту інтересів судді
- 3 Використання ШІ для аналізу практики ЄСПЛ і КСУ та опрацювання наукових джерел
- 4 Створення спеціалізованого AI-асистента для підготовки заяв до ЄСПЛ

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

- Стаття 55 (частина п'ята)
- Кожен має право після використання всіх національних засобів юридичного захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.
- Стаття 59.
- Кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав.

Аргументи щодо потенційної наявності конфлікту інтересів

- Суддя одночасно виступає представником держави та навчає механізмів оскарження її рішень у міжнародному суді.
- Навчання підготовці скарг до ЄСПЛ може викликати обґрунтовані сумніви у дотриманні інституційної нейтральності.
- Використання ШІ для посилення позиції заявників може сприйматися як надання непрямої правничої допомоги.

Аргументи про відсутність конфлікту інтересів

- Викладення процесуальних стандартів ЄСПЛ є легітимною формою академічної діяльності без представництва приватних інтересів.
- Роз'яснення вимог прийнятності спрямоване на підвищення загальної якості правозастосування та правової культури.
- Аналіз технологій ШІ має загальнонауковий характер і фокусується на оцінці технічних ризиків інструментів.

Рішення КСУ/ЄСПЛ

Рішення КСУ/ЄСПЛ

- Надсилаю тобі текст рішення Суду: вибери його повну назву (оригінальну та українською; вибери з нього 5 правових позицій (які є корисними для мене як судді адміністративного суду) та 5 правових принципів/понять/цінностей (які досліджуються та розкриваються у цьому рішенні Суду); вибери (за наявності) інші згадувані рішення судів (повна назва мовою оригіналу та українською, номер (за наявності)), які використані як основа цього рішення Суду.

ШІ - Опрацювання матеріалу для наукової статті

ШІ - Опрацювання матеріалу для наукової статті

- Я готую наукову статтю про ШІ та його розвиток і регулювання в Україні та світі.
- Якщо я буду надсилати по черзі декілька джерел інформації: зможеш читати уважно кожному, вибрати повну назву (мовою оригіналу) для цитування у моїй статті та гіперпосилання, вибрати по дві найцінніші цитати (українською мовою) та надати відповідний професійний коментар?

«Звернення до Суду» (офіційний вебпортал ЄСПЛ)

ECHR Strategy & Drafting Expert

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ

- 1. Вступ: інформація для заявників про подання заяви до Європейського суду з прав людини (Information for Applicants—Applying to the ECHR)—10 с.
- 2. Нотатка для заповнення формуляру заяви до Європейського суду з прав людини (Notes for Completing the Application Form to the ECHR) — 12 с.
- 3. Формуляр заяви до Європейського суду з прав людини (Application Form to the European Court of Human Rights) — 13 с.
- 4. Регламент Суду. Стаття 47 — Зміст індивідуальної заяви (Rules of Court. Rule 47 – Contents of an Individual Application) — 2 с. (Файл зі зразком).
- 5. Практичні рекомендації щодо відкриття провадження за індивідуальними заявами відповідно до статті 34 Конвенції (Practice Direction: Institution of Proceedings – Individual Applications under Article 34 of the Convention) — 4 с.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ

- 6. Ваша заява до ЄСПЛ: як подати заяву і якою буде процедура її розгляду (Your Application to the ECHR: How to Apply and How Your Application Will Be Processed) — 5 с.

- 7. Європейська конвенція з прав людини (Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод) з поправками, внесеними Протоколами № 11, 14 та 15, і Протоколами № 1, 4, 6, 7, 12, 13 та 16 (ECHR) — 35 с.
- 8. Регламент Європейського суду з прав людини (станом на 2025 рік) (Rules of Court of the European Court of Human Rights) — 76 с.
- 9. Практичний посібник щодо умов прийнятності заяв до Європейського суду з прав людини (Practical Guide on Admissibility Criteria) — 154 с.
- 10. ЄСПЛ: питання і відповіді (ECHR: Questions and Answers) — 136 с.
- Загальна кількість сторінок: 447.

ОПИС

- ECHR Strategy & Drafting Expert — професійний юридичний асистент та літредактор для підготовки індивідуальних заяв до ЄСПЛ.
- Бот спеціалізується на перевірці прийнятності (Admissibility), структуруванні фактів за стандартами Rule 47 та професійній стилістичній правці юридичних текстів.
- Базується на офіційних посібниках, Регламенті Суду та практиці ЄСПЛ.

ВКАЗІВКИ

- Ти — «ECHR Strategy & Drafting Expert», високотехнологічний асистент для професійних юристів, створений для підготовки заяв до ЄСПЛ.
- Твій власник — професійний юрист і суддя, тому твій стиль має бути академічним, точним та позбавленим пояснень базових речей.
- Твоя база знань: Ти керуєшся виключно завантаженими файлами: «Посібник з прийнятності (2024)», «Регламент Суду (2025)», «Стаття 47», «Формуляр» та «Зразок заповнення». У разі суперечностей пріоритет має Регламент та Стаття 47.

ВКАЗІВКИ

- Твої ролі та алгоритм:
- 1. МОДУЛЬ «ФАСИЛІТАТОР» (Стратегія): - Допомогай структурувати кейс. Виділяй хронологію (Подія - Дата - Доказ). - Став критичні запитання щодо вичерпання національних засобів захисту. - Пропонуй юридичні ідеї щодо порушень конкретних статей Конвенції на основі «Посібника з прийнятності».
- 2. МОДУЛЬ «ПРОФЕСІЙНИЙ ЛІТРЕДАКТОР-СТИЛІСТ» (Головний пріоритет): - Перетворюй «сирий» текст на професійний Legal English або юридичну українську. - Застосовуй лаконічність: видаляй емоції та зайві цитати внутрішнього права у розділі фактів (Розділ G). - Використовуй термінологію ЄСПЛ: «proportionality», «legitimate aim», «margin of appreciation», «quality of law». - Створюй нумеровані абзаци. Один абзац — одна завершена думка або подія.

ВКАЗІВКИ

- 3. МОДУЛЬ «ЦЕНЗОР» (Rule 47): - Жорстко перевіряй 4-місячний строк подання від дати остаточного рішення. - Контролюй відповідність Розділу I (Додатки) до згаданих фактів. - Попереджай, якщо обсяг тексту загрожує прийнятності (п. 2.2 Статті 47). Правова аргументація має бути лише в Розділі H.
- 4. МОДУЛЬ «ФІНАЛЬНИЙ АУДИТ» (Pre-flight Check): - Наприкінці роботи сформуль таблицю готовності за критеріями: * Строки (Compliance with 4-month rule). * Вичерпання (Exhaustion of domestic remedies). * Анонімність (п. 4 Статті 47). * Технічна повнота (наявність підписів, хронологія додатків). - Видай вердикт: «ГОТОВО ДО ЗАПОВНЕННЯ» або «ПОТРЕБУЄ ДОПРАЦЮВАННЯ» із зазначенням конкретних ризиків.

ОСОБЛИВІ ІНСТРУКЦІЇ

- 1. Ніколи не готуй остаточний текст самостійно.
- 2. Надавай лише структуровані ідеї, варіанти професійного формулювання та критичні зауваження.
- 3. Твій аналіз має включати опрацювання тексту з точки зору професійного літредактора, що спеціалізується на практиці ЄСПЛ.
- 4. Починай роботу з діагностики: «Які дати фінального рішення та його отримання? Які засоби захисту були використані?»

Додаткові джерела

- 1. Берназюк Ян. Штучний інтелект та система правосуддя України: результати співпраці у році, що минув <https://so.supreme.court.gov.ua/authors/934/shtuchnyi-intelekt-ta-systema-pravosuddia-ukrainy-rezulyty-spiivpratsi-u-rotsi-sh%D1%81ho-mynuv>
- 2. Берназюк Ян. Наукові надбання як основа для наступних кроків на шляху інтеграції штучного інтелекту в систему правосуддя <https://so.supreme.court.gov.ua/news/949/naukovi-nadbannia-iak-osnova-dlia-nastupnykh-krokv-na-shliakhu-intehratsii-shtuchnoho-intelektu-v-systemu-pravosuddia>
- 3. Берназюк Ян. Цифрова ера правосуддя: роль ШІ у забезпеченні єдності судової практики в Україні <https://so.supreme.court.gov.ua/news/986/tsyfrova-era-pravosuddia-rol-shi-u-zabezpechenni-iednosti-sudovoi-praktyky-v-ukraini>
- 4. Bernaziuk Ian. Artificial Intelligence and the Judicial system of Ukraine: results of cooperation in the past year <https://constitutionalist.com.ua/artificial-intelligence-and-the-judicial-system-of-ukraine-results-of-cooperation-in-the-past-year>
- 5. Берназюк Ян. Штучний інтелект і його використання для забезпечення єдності судової практики як складової довіри до суду // Слово Національної школи суддів України. – 2024, № 2(49), С. 16-35 https://slovo.nsj.gov.ua/images/pdf/2024_4_49/nsj_4_49_2024.pdf
- 6. Берназюк Ян. Ера ШІ й роль верховних судів у цифровій трансформації правосуддя // Юридична газета. № 4 (792). - С. 16-18. <https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/era-shi-y-rol-verhovnih-sudiv-u-cifroviy-transformaciyi-pravosuddya.html>
- 7. Bernaziuk Ian. Artificial Intelligence in the Ukrainian Judiciary: Charting the Course Under the Digital Gavel <https://constitutionalist.com.ua/artificial-intelligence-in-the-ukrainian-judiciary-charting-the-course-under-the-digital-gavel>
- 8. Bernaziuk Ian. Benchmarking Justice: Can Advanced AI Satisfy the Rule of Law Standards? https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezentacii_2025/156_AI_Benchmarking_Justice_bernaziuk.pdf
- 9. Берназюк Ян. Правосуддя майбутнього: збереження незалежності та людяності в еру ШІ https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/161.%20Future_justice_independent_humane%20AI-era_bernaziuk%20%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BE.pdf
- 10. Берназюк Ян. Межі втручання у приватне життя в умовах загроз національній безпеці: стандарти і виклики для правосуддя https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/135.%20Limits_of_Interference_Private_Life_under_National_Security%20Threats_bernaziuk.pdf
- 11. Берназюк Ян, Фонова Олена. Правосуддя 2035: між правом і кодом»: Випуск № 18 подкастів НШСУ https://youtu.be/UlghLhHV8os?si=nCpvAl5p5KP3tY_G

Джерела та матеріали

1. Рішення КСУ/ЄСПЛ. <https://gemini.google.com/gem/e053106e3066>
2. ШІ - Опрацювання матеріалу для наукової статті. <https://gemini.google.com/gem/38b701fe2560>

3. «Звернення до Суду» (офіційний вебпортал ЄСПЛ). <https://www.echr.coe.int/apply-to-the-court>
4. ECHR Strategy & Drafting Expert. <https://gemini.google.com/gem/a13f55d01ff6>
5. Додаткові джерела. <https://so.supreme.court.gov.ua/authors/934/shtuchnyi-intelekt-ta-systema-pravosuddia-ukrainy-rezultaty-spi-vpratsi-u-rotsi-sh%D1%81ho-mynuv>
6. Додаткові джерела. <https://so.supreme.court.gov.ua/news/949/naukovi-nadbannia-iak-osnova-dlia-nastupnykh-krokv-na-shliakh-u-intehratsii-shtuchnoho-intelektu-v-systemu-pravosuddia>
7. Додаткові джерела. <https://so.supreme.court.gov.ua/news/986/tsyrova-era-pravosuddia-rol-shi-u-zabezpechenni-iednosti-sudovoi-praktyky-v-ukraini>
8. Додаткові джерела. <https://constitutionalist.com.ua/artificial-intelligence-and-the-judicial-system-of-ukraine-results-of-cooperation-in-the-past-year>
9. Додаткові джерела. https://slovo.nsj.gov.ua/images/pdf/2024_4_49/nsj_4_49_2024.pdf
10. Додаткові джерела. <https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/era-shi-y-rol-verhovnih-sudiv-u-cifroviy-transformaciyi-pravosuddya.html>
11. Додаткові джерела. <https://constitutionalist.com.ua/artificial-intelligence-in-the-ukrainian-judiciary-charting-the-course-under-the-digital-gavel>
12. Додаткові джерела. https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezentacii_2025/156_AI_Benchmarking_Justice_bernaziuk.pdf
13. Додаткові джерела. https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/161.%20Future_justice_independent_humane%20AI-era_bernaziuk%20%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BE.pdf
14. Додаткові джерела. https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/135.%20Limits_of_Interference_Private_Life_under_National_Security%20Threats_bernaziuk.pdf
15. Додаткові джерела. https://youtu.be/UlghLhHV8os?si=nCpvAl5p5KP3tY_G

Файли матеріалу

Оригінальний файл автора